

22.03.2019

MANİSA ODA VE BORSALAR TÜRKİYE EKONOMİSİ ve MANİSA İLE İLGİLİ ÖZET RAPORLAR

Üst yönetim ve paylaşmayı uygun gördüğünüz üyeleriniz için Ülkemiz ve Manisa ile ilgili Şubat-Mart 2019 tarihine kadar gerçekleşen ekonomik gelişmeler ile ilgili özet rapordur. Bu rapor TEPAV tarafından sunulan Raporlardan ve ilgi kurumların sundukları raporlardan oluşturulmuştur. Hayırlı işler dileriz.

Özetin Özeti:

- 1. Tüketici Güven Endeksi 1,6 puan artmıştır, 21 Mart 2019:** 2019 Şubat ayında 57.8 olan Tüketici Güven Endeksi, 2019 Mart ayında 1.6 puan artarak 59.4 seviyesine yükselmiştir. Böylelikle, geçtiğimiz ay gösterdiği gerileme eğiliminden sonra artış göstermiştir. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 11.9 puan azalış göstermiştir.
- 2. Enflasyon %19,67:** Türkiye genelindeki ortalama fiyat artışına en büyük etki (0,21) gıda ve alkolsüz içecekler grubundan gelmektedir.
- 3. Son çeyrekte %3 daralmaya rağmen, Türkiye 2018 yılında %2,6 oranında büyüdü.**
- 4. Perakende güveni, Şubat ayında bir önceki aya göre 3,1 puan, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 14,7 puan azaldı.**
- 5. 2019 yılı Ocak sonu itibarıyla özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcu 2018 yılsonuna göre %0,2 (~414,4 milyon dolar) azalarak yaklaşık 210,1 milyar ABD doları olmuştur. Kısa Vadeli Borçlarda yıllara göre bir azalma söz konusudur (2013'te 41,31 milyar dolar; 2015'de 20 milyar dolar, 2018'de 15 milyar dolar ve 2019 Ocak'ta 13,75 milyar dolar). Borçlanma en çok Dolar cinsinden gerçekleşmiştir.**
- 6. Kısa vadeli dış borç stoku 2019 yılı Ocak ayı itibarıyla 2018 yılsonuna göre 1,7 milyar ABD doları artmış ve yaklaşık 118 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir**

Prof.Dr. Hüseyin AKTAŞ

Prof.Dr. Mahmut KARĞIN

Manisa TOBB Akademik Danışmanları.

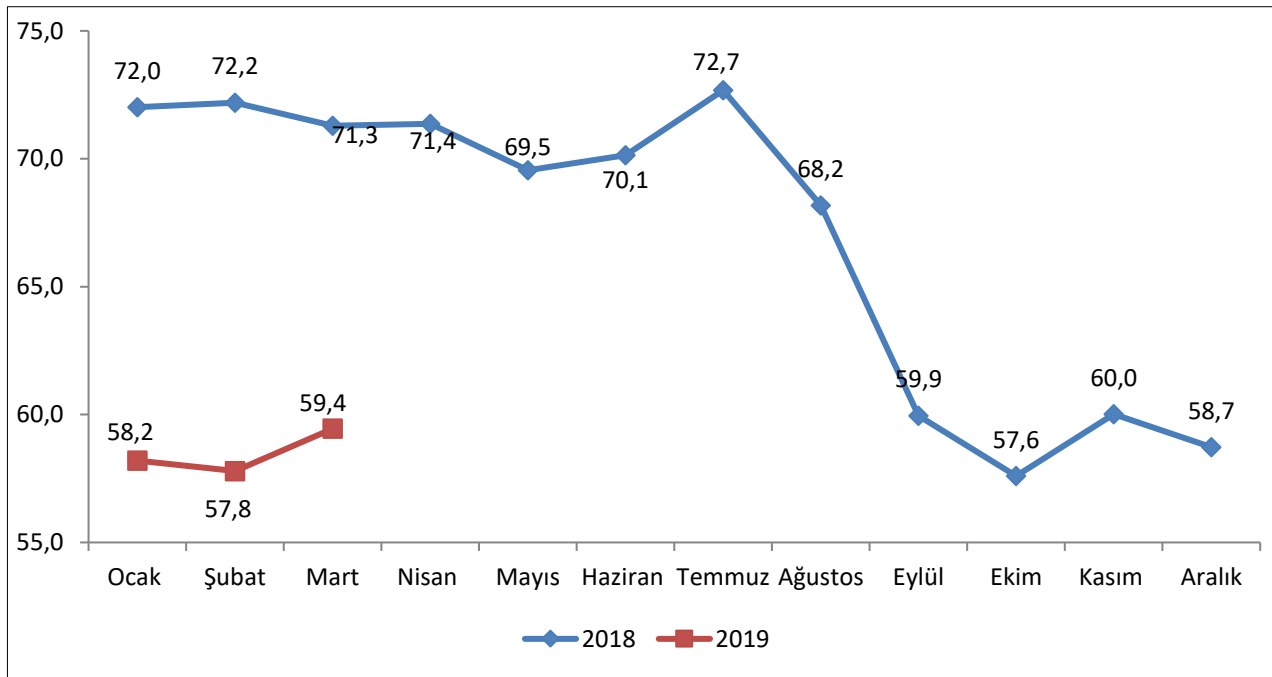
1. Mart 2019 Tüketici Güven Endeksi'ne ilişkin veriler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 21 Mart 2019 tarihinde yayımlandı.

TÜİK tarafından aylık yayımlanan Tüketici Güven Endeksi, tüketicilerin yakın gelecekte yapılması planlanan harcama ve tasarruflarına ilişkin eğilimleri hakkında bilgi vermektedir.

Tüketici Güven Endeksi bir önceki aya göre artış sergilemiştir.

2019 Şubat ayında 57.8 olan Tüketici Güven Endeksi, 2019 Mart ayında 1.6 puan artarak 59.4 seviyesine yükselmiştir. Böylelikle, geçtiğimiz ay gösterdiği gerileme eğiliminden sonra artış göstermiştir. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 11.9 puan azalış göstermiştir.

Şekil 1: Tüketici Güven Endeksi (Ocak 2018-Mart 2019)

Tablo 1:Tüketici Güven Endeksi Alt Kalemleri

	Endeks			Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı, %	
	Şubat'18	Şubat'19	Mart'19	Şubat'19	Mart'19
Tüketici Güven Endeksi	72,2	57,8	59,4	-0,7	2,9
Hanenin maddi durum beklentisi		75,2	78,3	-2,4	4,0
Genel ekonomik durum beklentisi		75,0	78,6	-2,0	4,9
İşsiz sayısı beklentisi ¹		59,0	58,9	-3,1	-0,1
Tasarruf etme ihtimali		22,0	22,0	20,2	-0,1

(1) İşsiz sayısı beklentisi endeksinin artması işsiz sayısı beklentisinde azalışı, azalması ise işsiz sayısı beklentisinde artışı göstermektedir.

2. 2019 Şubat Enflasyon Rakamları 4 Mart 2019'da yayımlandı

Şubat 2019 Tüketici Fiyat Endeksi'ne (TÜFE) ilişkin veriler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 4 Mart 2019 tarihinde yayımlandı.

TÜİK tarafından aylık yayımlanan TÜFE, kentlerde yaşayan hanelerin tükettiği mal ve hizmet fiyatlarının zaman içindeki ortalama değişim hakkında bilgi vermektedir.

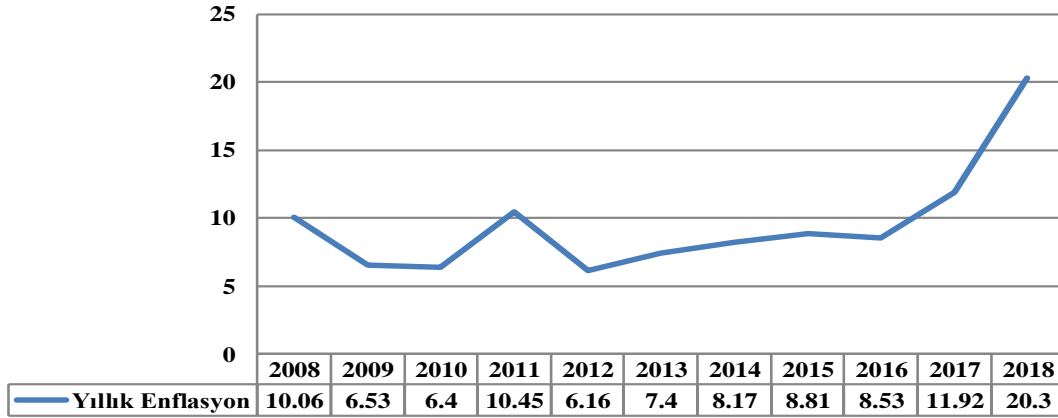
2019 yılı Şubat ayında Türkiye Geneli TÜFE endeksi (Tablo 1) bir önceki aya (Ocak 2018) göre yüzde 0,16 artarak 398,71 değerine yükselmiştir. Endeks, bir önceki yılın aynı ayına göre ise yüzde 19,67 oranında artış göstermiştir. Şubat (2019) ayında ana harcama grupları itibariyle en yüksek artış yüzde 2,48 ile sağlık grubunda yaşanırken, bunu yüzde 1,64 ile eğitim grubu takip etmektedir. Öte yandan en yüksek düşüş ise yüzde 4,81 ile giyim ve ayakkabı grubunda yaşanırken bunu yüzde 0,39 ile çeşitli mal ve hizmetler grubu takip etmektedir.

Tablo 1'deki veriler ana harcama grupları ve genel endeksler ile bu endekslerin büyüme hızları (enflasyon) konusunda bilgi vermektedir. Ancak ana harcama gruplarının ortalama enflasyon oranına etkisi, bu grupların tüketici sepetindeki ağırlıklarına bağlı olacaktır. Ana harcama grup endekslerindeki yüzde artışlar bu harcama gruplarının tüketici sepeti içindeki payları ile çarpılarak ortalama (TÜFE temelli) enflasyona etkileri Tablo 2'de verilmiştir. Türkiye genelindeki ortalama fiyat artışına en büyük etki (0,21) gıda ve alkolsüz içecekler grubundan gelmektedir. Bunu 0,12 ile ulaştırma grubu takip etmektedir. Öte yandan giyim ve ayakkabı (0,35), çeşitli mal ve hizmetler (0,02), haberleşme ile eğlence ve kültür (0,01) gruplarının etkisi negatif olarak gerçekleşmektedir.

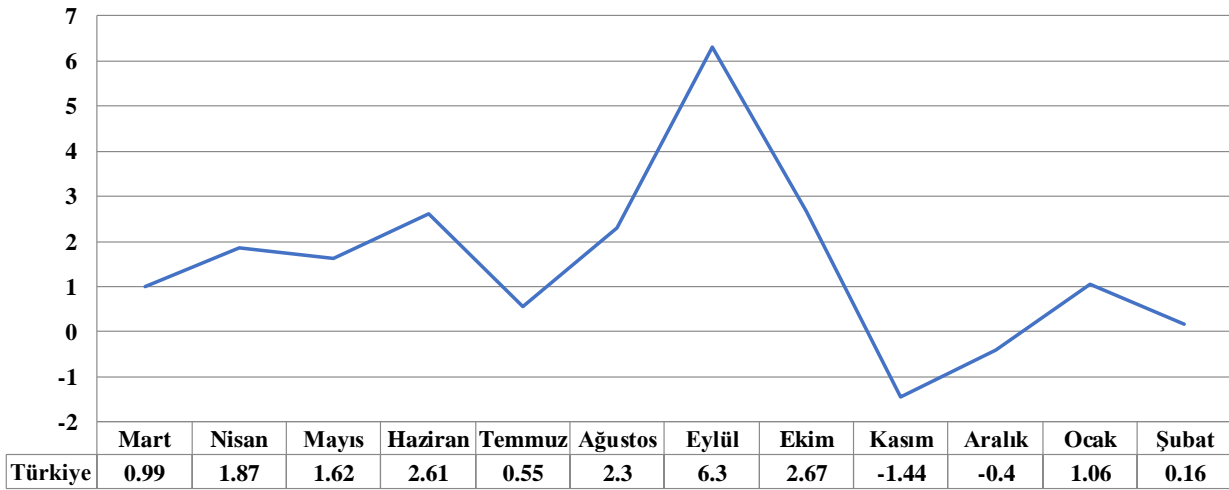
Tablo 1: Ana-Harcama Gruplarına Göre Tüketici Fiyat Endeksi ve Değişim Oranları

Harcama Grubu	Şubat 2018*	Ocak 2019**
Genel	19.67	0.16
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	29.25	0.9
Alkollü İçecekler ve Tütün	2.71	0.11
Giyim ve Ayakkabı	11.62	-4.81
Konut, Su, Elektrik, Gaz ve Diğer Yakıtlar	16.56	0.01
Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	27.59	0.06
Sağlık	17.89	2.48
Ulaştırma	15.18	0.71
Haberleşme	10.92	-0.34
Eğlence ve Kültür	20.43	-0.37
Eğitim	11.60	1.64
Lokanta ve Oteller	19.79	0.87
Çeşitli Mal ve Hizmetler	28.08	-0.39

2008-2018 Yıllık Enflasyon (%)

Son 12 Aylık Enflasyon Değişimi (%)

Tablo 3: Ana-Harcama Gruplarına Göre Tüketici Fiyat Endeksi ve Değişim Oranları (%), Bölgelere Göre, Şubat 2019

Ana Harcama Grupları	TR71	TRB1	TR33	TRC3	TR83	TR21	TR90
	Kırıkkale Alt Bölgesi	Malatya Alt Bölgesi	Manisa Alt Bölgesi	Mardin Alt Bölgesi	Samsun Alt Bölgesi	Tekirdağ Alt Bölgesi	Trabzon Alt Bölgesi
1 (Gıda Ve Alkolsüz İçecekler)	0,92	0,62	1,85	0,55	0,95	0,53	2,72
2 (Alkollü İçecekler Ve Tütün)	0,08	0,03	0,12	0,02	0,03	0,09	0,04
3 (Giyim Ve Ayakkabı)	-3,19	-6,56	-5,61	-8,34	-7,55	-4,41	-4,68
4 (Konut, Su, Elektrik, Gaz Ve Diğer Yakıtlar)	0,06	0,18	0,41	0,41	0,03	0,05	0,28
5 (Mobilya, Ev Aletleri Ve Ev Bakım Hizmetleri)	-0,14	0,34	-0,28	-0,82	-0,54	0,4	-0,06
6 (Sağlık)	4,01	3,15	2,67	9,99	2,14	2,49	2,54
7 (Ulaştırma)	0,78	1,03	1,87	0,59	0,95	1,02	0,55
8 (Haberleşme)	0,13	-0,45	-2,25	-2,3	0,55	-0,17	-0,11
9 (Eğlence Ve Kültür)	-0,56	-2,21	-1,31	-0,19	-0,54	-0,84	0,52
10 (Eğitim)	1,39	-0,49	0,00	1,35	2,55	2,44	0,74
11 (Lokanta Ve Oteller)	0,84	1,03	0,43	1,02	0,84	0,46	1,16
12 (Çeşitli Mal Ve Hizmetler)	0,27	-0,24	-0,15	0,44	-0,14	-0,37	0,02
TÜFE Aylık Değişim	0,35	-0,05	0,34	-0,42	0,04	0,16	0,62

TR33 Manisa Alt Bölgesi'nde Gıda ve Alkolsüz İçeceklerde Değişim oranı 1,85 olmuştur.

3. Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH) IV. çeyrek değerleri: Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH) dördüncü çeyrek değerlerine ilişkin veriler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 11 Mart 2019 tarihinde yayımlandı.

TÜİK tarafından çeyreklik dönemlerde yayımlanan GSYH değerleri, Ulusal Hesaplar Sistemi'nde tahmin edilen temel büyüklüklerin en önemlisi ve odak noktasıdır. GSYH, bir ülkedeki belirli bir dönemde üretilen mal ve hizmetlerden dolayı oluşan katma değere ilişkin standart bir ölçü olarak değerlendirilebilir. GSYH'nin üretimdeki değişiminin daha sağlıklı ölçülebilmesi için enflasyon etkisinin arındırılmasıyla zincirlenmiş hacim endeksi hesaplanmaktadır.

Tablo 1'de görüldüğü üzere GSYH zincirlenmiş hacim endeksinin (2009=100) bir önceki yılın aynı dönemine göre değişim oranı ile hesaplanan GSYH büyüme hızı 2018'in dördüncü çeyreğinde yüzde -3 seviyesinde gerçekleşmiştir. Öte yandan endeks bir önceki çeyreklik döneme (2018 yılı üçüncü çeyrek) göre ise yüzde -1,8 düşüş göstermiştir. GSYH 2018 yılının dördüncü çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 13,4 artarak, bir önceki çeyreğe göre ise yüzde 0,7 azalarak 1 trilyon 10 milyar 114 milyon TL değerine ulaşmıştır. Öte yandan dördüncü çeyrek dönemi ile birlikte açıklanan yıllık GSYH ise bir önceki yıla göre yüzde 19,1 artarak 3 trilyon 700 milyar 989 milyon TL olmuştur.

Tablo 1: Gayrisafi Yurtiçi Hasıla Sonuçları, 2017-2018

Yıl	Çeyrek	Cari fiyatlarla (Milyar TL)	Cari fiyatlarla (Milyar \$)	Zincirlenmiş hacim endeksi (2009=100)	Endeks değişim oranı* (%)
2017	I	649	176	147,5	5,3
	II	734	205	164,0	5,3
	III	832	236	180,4	11,5
	IV	891	235	186,1	7,3
	Yıllık	3107	851	169,5	7,4
2018	I	789	207	158,4	7,4
	II	885	205	172,8	5,3
	III	1017	188	183,8	1,8
	IV	1010	185	180,5	-3,0
	Yıllık	3701	784	173,9	2,6

*Bir önceki yılın aynı dönemine göre enflasyon değişimi

Dünya Bankası ve IMF(International Monetary Fund) tarafından ülkeler için hesaplanan gelecek dönemlere ait büyüme tahminleri incelendiğinde, Türkiye'nin 2018 yılında yüzde 3,5 seviyelerinde büyümesi beklenirken 2019 yılında bu oranında yüzde 0,4 ile 1,6 seviyelerinde seyretmesi beklenmektedir.

Tablo 6: Dünya Bankası ve IMF'in Türkiye için gelecek dönem büyüme tahminleri, %

	DB	IMF
2018	3,5	3,5
2019	1,6	0,4
2020	3,0	2,6
2021	4,2	2,1
2022	-	2,2
2023	-	2,6

4. TEPAV Perakende Güven Endeksi:

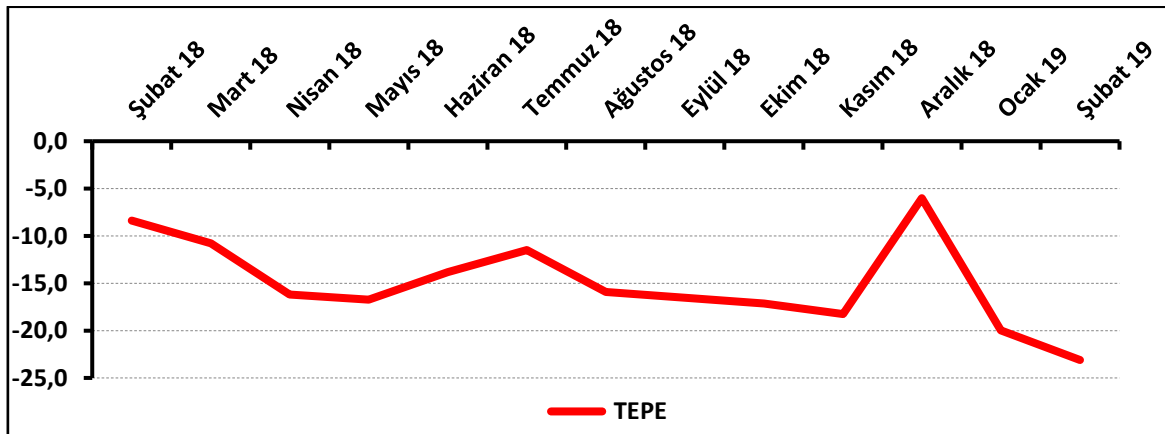
Perakende güveni, Şubat ayında bir önceki aya göre 3,1 puan, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 14,7 puan azaldı.

Perakende güveninin geçen yıla ve geçen aya göre azalışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi ve önümüzdeki 3 ayda satış beklentilerindeki düşüş etkili oldu. “Yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” sektörü, Şubat ayında perakende güveninde en fazla düşüş gösteren sektör oldu. Sektörde, endeksin tüm alt göstergelerinde olumsuz gelişmeler yaşanırken, özellikle önümüzdeki 3 ayda satış beklentisindeki kötüleşmenin etkili olduğu görüldü. AB-28 ve Euro Bölgesi ile karşılaştırıldığında Türkiye, geçen yıla göre AB-28 ve Euro Bölgesi’nden daha kötü performans sergiledi.

Tablo-1. TEPE, Aylık Seri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2017	-15,6	-24,2	-17,2	-18,9	-15,0	-15,9	-21,0	-17,4	-17,3	-13,4	-15,8	-14,2
2018	-14,9	-8,4	-10,8	-16,2	-16,7	-13,8	-11,5	-15,9	-16,5	-17,2	-18,3	-6,0
2019	-20,0	-23,1										

Şekil-1. TEPE (Şubat 2018 – Şubat 2019)¹

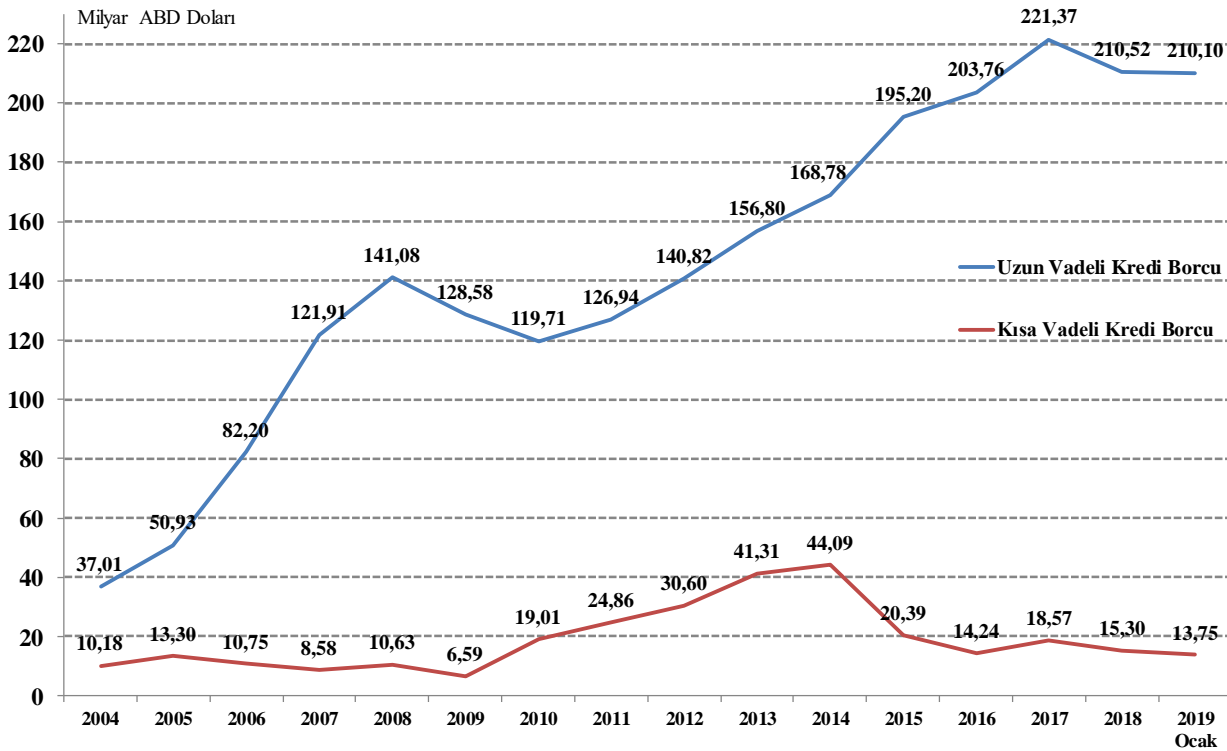
¹ Bültendeki tablolar ve grafikler -aksi belirtilmediği- sürece mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

5. 2019 Ocak Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borcu Gelişmeleri, 16 Mart 2019:

Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borcuna ilişkin Ocak 2019 verileri, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından 14 Mart 2019 tarihinde yayımlandı.²

Buna göre, 2019 yılı Ocak sonu itibarıyla özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcu 2018 yılsonuna göre %0,2 (~414,4 milyon dolar) azalarak yaklaşık 210,1 milyar ABD doları olmuştur. Aynı dönemde kısa vadeli kredi borcu ise %10'luk bir düşüşle 13,8 milyar ABD doları seviyesine gerilemiştir. Böylelikle toplam kredi borcu yaklaşık 2 milyar ABD doları azalarak 223,9 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir (Şekil 1).

Şekil 2: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kredi Borcu (2004 –2019 Ocak)

Kaynak: TCMB

² TCMB, her ay verileri geçmişe dönük revize ettiği için bilgi notlarında yer alan tablolardaki eski yıllara ait veriler farklılık gösterebilmektedir.

Tablo 1: Özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcunun borçluya göre dağılımı incelendiğinde, finansal kesimin kredi borcunun (%48,8), finansal olmayan kesimin kredi borcundan (%51,2) daha az olduğu görülmektedir.

Alacaklıya göre dağılım verileri, tahvil alacaklıları hariç toplam kredi borcunun büyük ölçüde özel alacaklılara olan borçlardan oluştuğunu göstermektedir (%85,6).

Tablo 1: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcu (borçlu ve alacaklıya göre dağılım)

(Milyar ABD doları)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019-Ocak
Borçluya Göre Dağılım	156,80	168,78	195,20	203,76	221,37	210,52	210,10
I- Finansal	72,89	84,86	105,21	106,05	114,41	102,87	102,52
i- Bankalar	54,64	65,71	85,79	86,97	95,74	84,88	84,79
- Krediler	38,50	43,95	63,34	62,44	65,28	56,37	55,61
- Tahvil	16,14	21,76	22,45	24,53	30,46	28,51	29,18
ii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	18,25	19,14	19,42	19,07	18,67	17,99	17,73
- Krediler	16,09	15,17	14,91	13,46	13,19	12,99	12,75
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	0,67	0,86	0,95	0,89	0,91	0,75	0,74
- Tahvil	1,50	3,12	3,56	4,73	4,57	4,24	4,24
II-Finansal Olmayan	83,90	83,93	89,99	97,71	106,96	107,65	107,58
- Krediler	71,93	70,55	73,59	79,24	85,67	87,67	87,66
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	8,30	8,06	10,22	12,32	13,90	13,08	13,03
- Ticari Krediler	0,33	0,31	0,41	0,42	0,42	0,44	0,42
- Tahvil	3,35	5,00	5,77	5,73	6,97	6,47	6,47
Alacaklıya Göre Dağılım	156,80	168,78	195,20	203,76	221,37	210,52	210,10
I- Resmi Alacaklılar	20,21	20,45	21,80	22,95	30,02	24,57	24,50
II- Özel Alacaklılar	115,60	118,44	141,62	145,82	149,35	146,73	145,71
i- Yabancı Ticari Bankalar	68,15	71,49	88,34	88,32	87,31	83,41	82,47
ii- Yerleşik Bankaların Yurtdışı Şube ve İştirakleri	24,26	25,18	27,96	29,83	33,15	35,74	35,65
iii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	12,60	12,32	15,16	15,95	15,73	14,68	14,62
iv- Finansal Olmayan	10,60	9,45	10,16	11,72	13,16	12,90	12,97
III- Tahvil Alacaklıları	20,98	29,89	31,78	34,99	42,00	39,22	39,89

Kaynak: TCMB

Özel sektörün yurt dışından sağladığı kısa vadeli kredi borcunun borçluya göre dağılımı incelendiğinde, borcun tamamına yakınının finansal kesime ait olduğu görülmektedir. Finansal kuruluşların kredi borcunun toplam kısa vadeli borçlar içindeki payı %71,6 iken finansal olmayan kesimin payı %28,4'tür.

Kısa vadeli kredi borcu içinde finansal kuruluşların borcu 2019 yılı Ocak sonu itibarıyla, 2018 yılsonuna göre 1,6 milyar ABD doları azalarak 9,9 milyar ABD dolarına gerilemiş, finansal olmayan kuruluşların borcu 29,4 milyon ABD doları artmış ve yaklaşık 3,9 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Alacaklıya göre dağılım incelendiğinde ise kısa vadeli toplam kredi borcunun (tahvil alacaklıları hariç) neredeyse tamamının özel alacaklılara olan borçlar olduğu (%96,3), bunun da büyük ölçüde yabancı ticari bankalara olan borçlardan oluştuğu görülmektedir. Yabancı ticari bankalara olan borçlar, 2019 yılı Ocak sonunda, 2018 yılsonuna göre 1,5 milyar ABD doları azalmış ve 10 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir (Tablo 2).

Tablo 2: Özel Sektörün Yurt Dışından Sağladığı Kısa Vadeli Kredi Borcu (borçlu ve alacaklıya göre dağılım)

(Milyar ABD doları)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019-Ocak
Borçluya Göre Dağılım	41,31	44,09	20,39	14,24	18,57	15,30	13,75
I- Finansal	38,75	41,48	18,41	12,02	15,37	11,43	9,85
i- Bankalar (*)	36,41	39,48	16,36	10,43	12,73	9,48	8,07
- Krediler	34,94	35,68	14,78	10,29	12,64	9,40	8,02
- Tahvil	1,47	3,80	1,58	0,15	0,09	0,08	0,04
ii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	2,35	2,00	2,05	1,59	2,64	1,95	1,79
- Krediler	2,35	2,00	1,94	1,32	2,31	1,46	1,37
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	0,00	0,00	0,10	0,27	0,33	0,48	0,42
- Tahvil	0,00	0,01	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00
II- Finansal Olmayan	2,56	2,61	1,98	2,21	3,20	3,87	3,90
- Krediler	2,52	2,55	1,83	2,12	3,06	3,23	3,27
- Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	0,04	0,06	0,14	0,10	0,13	0,64	0,63
- Tahvil	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
Alacaklıya Göre Dağılım	41,31	44,09	20,39	14,24	18,57	15,30	13,75
I- Resmî Alacaklılar	0,00	0,02	0,16	0,21	0,56	0,35	0,51
II- Özel Alacaklılar	39,84	40,27	18,62	13,88	17,91	14,86	13,20
i- Yabancı Ticari Bankalar	37,99	37,78	16,67	11,63	14,94	11,50	10,00
ii- Yerleşik Bankaların Yurtdışı Şube ve İştirakleri	1,46	1,68	1,11	1,17	1,78	2,02	1,92
iii- Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	0,17	0,56	0,45	0,81	0,89	0,81	0,77
iv- Finansal Olmayan	0,21	0,25	0,39	0,27	0,30	0,53	0,52
III-Tahvil Alacaklıları	1,47	3,80	1,60	0,15	0,10	0,08	0,04
IV-Diğer (**)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

(*) Repo işlemlerinden doğan borçlar dahil değildir.

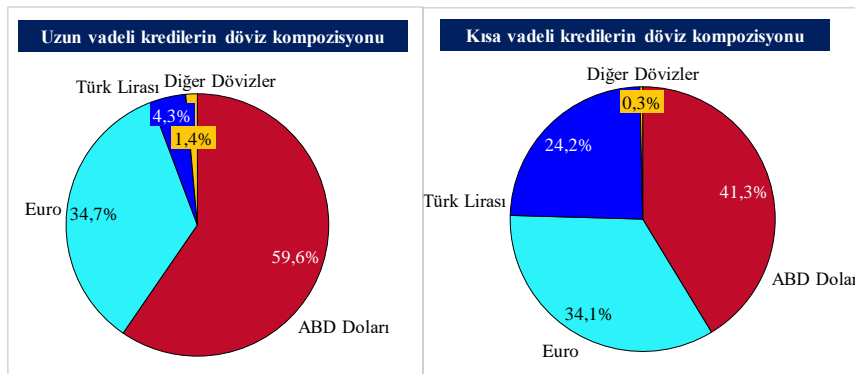
(**) Bankaların yurt dışından sağladığı kredi borcunun alacaklı toplamı, alacaklı dağılımının yapılamadığı 2004-2009 dönemi için 'Diğer' başlığı altında gösterilmiştir.

Kaynak: TCMB

Bunların yanı sıra uzun vadeli kredi borcunun döviz kompozisyonuna bakıldığında, özel sektörün yurt dışından ağırlıklı olarak ABD doları cinsinden borçlandığı görülmektedir. ABD doları cinsinden borçların, toplam kredi borçları içindeki payı 2018 yılsonuna göre 0,1 yüzde puan artmış ve 2019 yılı Ocak sonu itibarıyla %59,6 olmuştur. Bunun ardından sırasıyla, %34,7 ile Euro, %4,3 ile Türk Lirası ve %1,4 ile diğer dövizler gelmektedir (Şekil 2).

Kısa vadeli kredi borcunun döviz kompozisyonuna bakıldığında da ağırlığın ABD doları cinsinden kredilerde olduğu görülmektedir. ABD doları cinsinden borçların, toplam kısa vadeli kredi borçları içindeki payı 2018 yılsonuna göre 2,4 yüzde puan azalarak 2019 yılı Ocak sonu itibarıyla %41,3 olmuştur. Bunun ardından sırasıyla, %34,1 ile Euro, %24,2 ile Türk Lirası ve %0,3 ile de diğer dövizler gelmektedir (Şekil 2).

Şekil 3: Özel Sektörün Yurt Dışından Borçlandığı Kredilerin Döviz Kompozisyonu (Ocak 2019, yüzde dağılım)

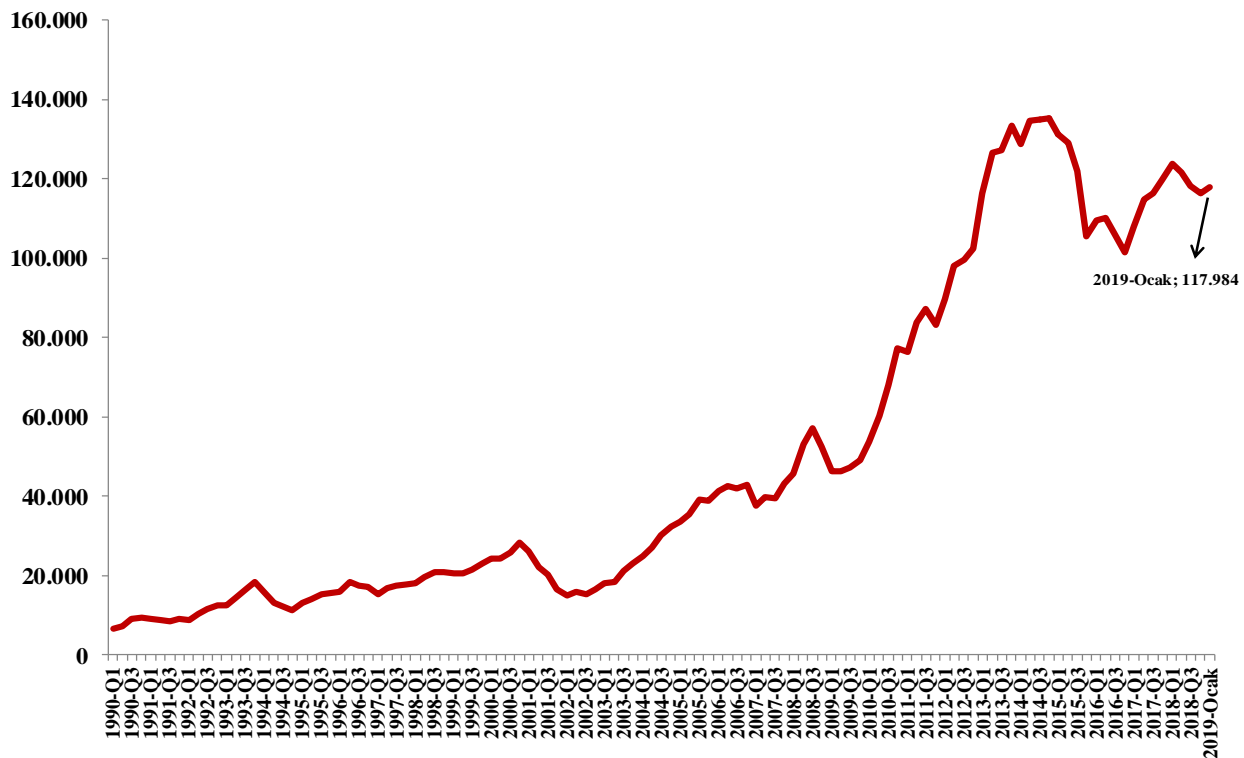
Kaynak: TCMB

6. Kısa vadeli dış borçlara ilişkin 2019 Ocak ayı verileri, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından 15 Mart 2019 tarihinde yayımlandı³.

Kısa vadeli dış borçlar, temel olarak bankaların aylık döviz vaziyeti stokları, özel sektörün yurt dışından sağladığı kredilerin izlendiği veri tabanı, ticari kredilere ilişkin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ithalat verileri ve Merkez Bankası aylık döviz vaziyeti kaynaklarından derlenmektedir.

Buna göre, kısa vadeli dış borç stoku 2019 yılı Ocak ayı itibarıyla 2018 yılsonuna göre 1,7 milyar ABD doları artmış ve yaklaşık 118 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir (Şekil 1). Aynı dönemde bankalar kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku 771 milyon ABD doları artarak 57,7 milyar ABD dolarına, diğer sektörler kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku 935 milyon ABD doları artarak 54,4 milyar ABD dolarına yükselmiştir.

Şekil 1: Kısa Vadeli Dış Borç Stoku (1990:Q1- 2019:Ocak, Milyon ABD Doları)

Kaynak: TCMB

Kısa vadeli dış borç stokunun %48,9'u bankalar kaynaklı borçlardan oluşmaktadır. Bankalar kaynaklı borçların %16,5'i ise krediler oluşturmaktadır. Bankaların yurt dışından kullandıkları kısa vadeli krediler 2019 yılı Ocak ayı itibarıyla yaklaşık 9,5 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam, kısa vadeli kredilerde 2018 yılsonuna göre %13,4'lük bir düşüş yaşandığı anlamına gelmektedir. Aynı dönemde yurt dışı yerleşiklerin döviz tevdiat hesabı %0,8 oranında, banka mevduatları %3,5 oranında, TL cinsinden mevduatları %11,8 oranında artmıştır (Tablo 1).

³ TCMB, her ay verileri geçmişe dönük revize ettiği için bilgi notlarında yer alan tablolardaki eski yıllara ait veriler farklılık gösterebilmektedir.

Diğer sektörlerin yurt dışından sağladığı kısa vadeli borçlar ise 2018 yılsonuna göre %1,7 oranında artarak 54,4 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 1: Kısa Vadeli Dış Borç Stoku (2016:Q1- 2019:Ocak, Milyon ABD Doları)

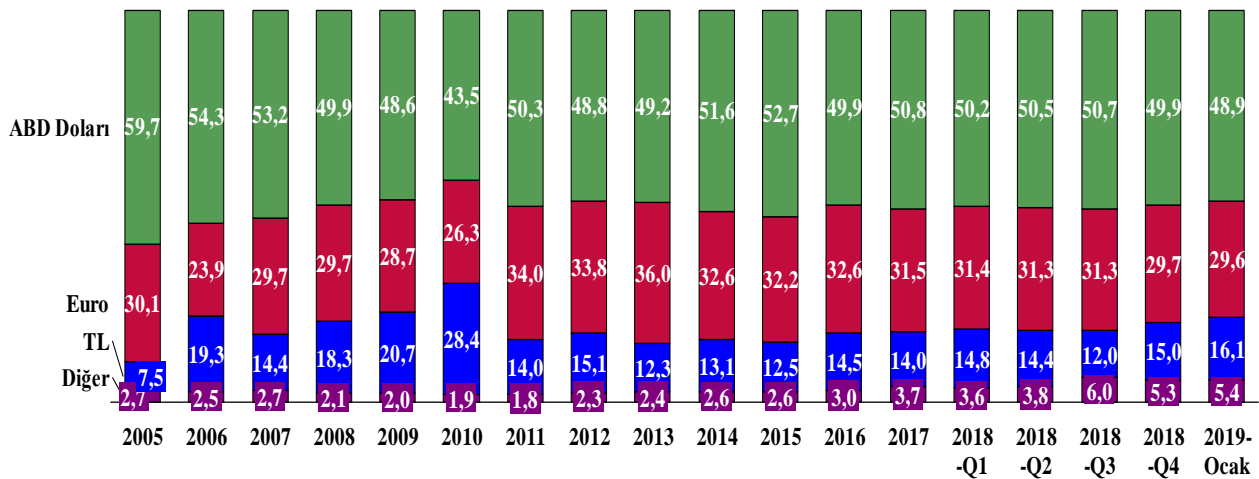
	2016				2017				2018				2019
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Ocak
MERKEZ BANKASI	173	157	131	399	1.382	1.390	1.298	1.753	1.437	1.826	6.706	5.914	5.918
BANKER KREDİ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MUHABİR AÇIKLARI	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
MEVDUAT	173	157	131	399	1.382	1.390	1.298	1.752	1.437	1.826	6.706	5.914	5.918
GENEL HÜKÜMET	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BANKALAR	71.540	69.482	66.546	60.728	64.590	67.185	67.286	67.195	69.440	66.797	60.518	56.909	57.680
KREDİLER	19.601	18.936	16.647	14.700	15.414	15.656	16.490	17.533	16.917	17.023	13.806	11.015	9.535
DÖVİZ TEVDİAT HESABI	19.055	19.401	18.752	16.671	16.773	18.011	19.003	19.583	20.756	19.086	18.976	18.833	18.977
BANKA MEVDUATI	18.780	17.176	16.679	17.192	18.197	18.789	18.474	16.952	17.315	17.283	16.818	13.016	13.469
TL CİNSİNDEN MEVDUAT	14.104	13.969	14.468	12.165	14.206	14.729	13.319	13.127	14.452	13.405	10.918	14.045	15.699
DiĞER SEKTÖRLER	37.816	40.667	39.458	40.482	41.992	46.262	47.700	50.750	52.809	52.968	50.848	53.451	54.386
TİCARİ KREDİLER	33.031	35.348	34.452	36.440	37.784	41.121	42.460	44.827	46.487	47.004	45.387	47.634	48.700
İTHALAT BORÇLARI	29.318	31.766	30.824	32.773	34.148	37.319	38.543	40.655	42.079	42.610	40.313	39.852	40.099
PREF.&PEŞİN İHRACAT	3.713	3.582	3.628	3.667	3.636	3.802	3.917	4.172	4.408	4.394	5.074	7.782	8.601
DiĞER KREDİLER	4.785	5.319	5.006	4.042	4.208	5.141	5.240	5.923	6.322	5.964	5.461	5.817	5.686
KAMU	0	0	213	241	247	183	188	84	0	0	0	0	0
ÖZEL	4.785	5.319	4.793	3.801	3.961	4.958	5.052	5.839	6.322	5.964	5.461	5.817	5.686
TOPLAM	109.529	110.306	106.135	101.609	107.964	114.837	116.284	119.698	123.686	121.591	118.072	116.274	117.984

Kaynak: TCMB

Kısa vadeli dış borç stokunun borçlu bazında dağılımı incelendiğinde, tamamı kamu bankalarından oluşan kamu sektörünün borcunun 2019 Ocak ayı itibarıyla, 2018 yılsonuna göre %8,7 oranında arttığı ve 24,4 milyar ABD dolarına yükseldiği görülmektedir. Kısa vadeli dış borç stokunun %74,3'ünü oluşturan özel sektörün kısa vadeli dış borç stoku ise 2019 Ocak ayında, 2018 yılsonuna göre %0,3 oranında azalmış ve 87,6 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Kısa vadeli dış borç stokunun 2005 – 2019 Ocak dönemindeki döviz kompozisyonu incelendiğinde, 2005 yılına kıyasla yaklaşık yüzde 10,9 puan azalmakla birlikte, ABD dolarının payının, euro ve diğer dövizlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. 2019 yılı Ocak ayı itibarıyla, kısa vadeli dış borç stokunun %48,9'u ABD doları, %29,6'sı Euro, %16,1'i TL ve %5,4'ü de diğer döviz cinslerinden oluşmaktadır (Şekil 2).

Şekil 2: Kısa Vadeli Dış Borç Stokunun Döviz Kompozisyonu, % (2005 – 2019:Ocak)

Kaynak: TCMB